

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΙΜΔΑ)

21 Μαρτίου – Διεθνής Ημέρα για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων

Με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων, το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΙΜΔΑ) υπενθυμίζει την επιτακτική ανάγκη για διαρκή εγρήγορση και ουσιαστική δράση απέναντι σε κάθε μορφή διάκρισης, ρατσισμού, ξενοφοβίας και μισαλλοδοξίας.

Η 21η Μαρτίου καθιερώθηκε από τη διεθνή κοινότητα σε ανάμνηση της σφαγής στο Σάρπβιλ της Νότιας Αφρικής το 1960, όταν 69 άνθρωποι που συμμετείχαν σε ειρηνική διαδήλωση κατά του apartheid έχασαν τη ζωή τους από πυρά της αστυνομίας. Η ημέρα αυτή δεν αποτελεί απλώς μια συμβολική υπενθύμιση, αλλά ένα διαρκές κάλεσμα για την ενεργή προώθηση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων, χωρίς εξαιρέσεις ή διακρίσεις.

Παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, περιστατικά ρατσιστικής βίας, διακρίσεων και κοινωνικού αποκλεισμού εξακολουθούν να καταγράφονται με ανησυχητική ένταση τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς. Ιδιαίτερα ευάλωτες παραμένουν ομάδες όπως οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι Ρομά και άλλες κοινωνικές μειονότητες.

Στον δημόσιο και πολιτικό λόγο, η ρητορική μίσους εξακολουθεί να εμφανίζεται, ιδίως σε περιόδους πολιτικής έντασης ή εκλογικών διαδικασιών, συμβάλλοντας στην όξυνση των κοινωνικών αντιθέσεων. Ωστόσο, είναι κρίσιμης σημασίας η ανάδειξη και ενίσχυση των φωνών που αντιστέκονται σε τέτοιες πρακτικές και προάγουν τον δημοκρατικό διάλογο, τον σεβασμό και την κοινωνική συνοχή.

Ιδιαίτερη πρόκληση συνιστά η διάδοση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο, όπου η ταχύτητα διάχυσης της πληροφορίας, η ανωνυμία και η χρήση αυτοματοποιημένων λογαριασμών (bots) εντείνουν το φαινόμενο. Η αποτελεσματική αντιμετώπισή του προϋποθέτει συντονισμένη συνεργασία μεταξύ κρατικών αρχών, παρόχων ψηφιακών υπηρεσιών και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και την αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης με πλήρη σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις δημοκρατικές εγγυήσεις.

Παράλληλα, η ύπαρξη σαφούς και αποτελεσματικού νομοθετικού πλαισίου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των διακρίσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η απουσία επαρκών νομικών ορισμών, κυρώσεων και μηχανισμών προστασίας των θυμάτων επιτρέπει τη διαιώνιση του φαινομένου. Η ενίσχυση των εθνικών πολιτικών κατά της ρητορικής μίσους, με ουσιαστική συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και επαρκή χρηματοδότηση, είναι απαραίτητη.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί το γεγονός ότι πολλά περιστατικά ρατσιστικής βίας και διακρίσεων δεν καταγγέλλονται, λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης προς τις αρμόδιες αρχές. Η ενίσχυση της εκπαίδευσης των αστυνομικών και δικαστικών αρχών, καθώς και η ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης με τις ευάλωτες ομάδες, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την αποτελεσματική προστασία των θυμάτων.

Επιπλέον, άτομα και οργανώσεις που δραστηριοποιούνται ενεργά κατά της ρητορικής μίσους συχνά στοχοποιούνται, γεγονός που περιορίζει τη δημόσια παρέμβασή τους. Η διασφάλιση ενός ασφαλούς και υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι αναγκαία.

Τέλος, η επίδραση της ρητορικής μίσους στα παιδιά και τους νέους είναι ιδιαίτερα έντονη, ιδίως μέσω του διαδικτύου. Η εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα, η ενίσχυση της κριτικής σκέψης και η καλλιέργεια αξιών σεβασμού και αποδοχής αποτελούν βασικά εργαλεία πρόληψης.

Σε μια περίοδο πολλαπλών και αυξανόμενων προκλήσεων, το ΙΜΔΑ επαναβεβαιώνει τη σταθερή του δέσμευση για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προώθηση της ισότητας, της ανεκτικότητας και της πολυπολιτισμικότητας. Η καταπολέμηση των φυλετικών διακρίσεων δεν αποτελεί μόνο υποχρέωση των κρατών, αλλά και συλλογικό καθήκον όλων μας.

Η εκπαίδευση, η ενημέρωση και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής αποτελούν καθοριστικά εργαλεία για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου. Στο πλαίσιο αυτό, καλούμε την Πολιτεία, τους θεσμούς και την κοινωνία των πολιτών να εντείνουν τις προσπάθειές τους για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης, συμβάλλοντας ενεργά στη δημιουργία μιας δίκαιης, ανοιχτής και συμπεριληπτικής κοινωνίας για όλους.